II

(Nem jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

A TANÁCS (EU) 2020/2094 RENDELETE

(2020. december 14.)

a Covid19-válság utáni helyreállítás támogatására szolgáló Európai Uniós Helyreállítási Eszköz létrehozásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 122. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) Az Egészségügyi Világszervezet által 2020. március 11-én világjárványnak nyilvánított Covid19 terjedésének megfékezése érdekében a tagállamok példa nélküli intézkedéseket fogadtak el.

(2) A példa nélküli intézkedések, melyek meghozatalára a tagállamok által nem befolyásolható, a Covid19 által okozott rendkívüli helyzet kezelése céljából került sor, jelentős zavarokat okoztak a gazdasági tevékenységben, ami tükröződött a bruttó hazai termék meredek visszaesésében, továbbá jelentős hatásokkal járt a foglalkoztatás, a szociális körülmények, a szegénység és az egyenlőtlenségek szempontjából. Az említett intézkedések mindenekelőtt zavarokat okoztak az ellátási láncokban és a termelésben, és a munkahelyektől való távolmaradást idéztek elő. Ezenfelül számos szolgáltatás nyújtása rendkívül megnehezedett vagy lehetetlenné vált. Egyúttal csökkent a fogyasztói kereslet is. Számos vállalkozás likviditási hiánnyal küzd és veszélyben van a fizetőképessége, a pénzügyi piacokon pedig rendkívül nagy mértékű a volatilitás. Különösen súlyosan érintettek az olyan kulcsfontosságú ágazatok, mint az utazás és a turizmus. Tágabb kitekintésben, az említett intézkedések már számos uniós vállalkozás pénzügyi helyzetének súlyos romlását idézték elő vagy fogják előidézni.

(3) A Covid19 által okozott válsághelyzet gyors ütemben továbbterjedt az Unióban és harmadik országokban. Az Unióban 2020-ban a gazdasági növekedés erőteljes visszaesése prognosztizálható. Fennáll annak a kockázata, hogy a különböző tagállamokban nagyon egyenetlen lesz a gazdaság helyreállása, ez pedig növeli a nemzetgazdaságok közötti különbségeket. Az, hogy a tagállamok eltérő költségvetési lehetőségekkel rendelkeznek arra, hogy pénzügyi támogatást nyújtsanak azokon a területeken, amelyeken erre a helyreállításhoz a leginkább szükség van, valamint az, hogy a tagállamok intézkedései egymástól eltérőek, veszélyezteti az egységes piacot, valamint a társadalmi és területi kohéziót.

(4) A gazdasági helyreállításhoz átfogó intézkedéscsomagra van szükség. Az említett intézkedéscsomag jelentős összegű állami és magánberuházásokat tesz szükségessé annak érdekében, hogy szilárdan egy olyan fenntartható és reziliens helyreállítási pályára állítsuk az Uniót, amely színvonalas munkahelyeket teremt, támogatja a társadalmi befogadást és orvosolja a Covid19-válság által okozott közvetlen károkat, egyúttal pedig előmozdítja az Unió zöld és digitális prioritásait.

(5) A tagállamok által nem befolyásolható, a Covid19 által okozott rendkívüli helyzet koherens és egységes uniós szintű megközelítést igényel. Ahhoz, hogy megelőzzük a gazdasági helyzet, a foglalkoztatás és a társadalmi kohézió további romlását és lendületet adjunk a gazdasági tevékenység fenntartható és reziliens helyreállásának, kivételes és összehangolt gazdasági és szociális támogatási programot kell működésbe léptetni a tagállamok közötti szolidaritás szellemében különösen azon tagállamok esetében, amelyekre a világjárvány a legsúlyosabb csapásokat mérte.

(6) mivel e rendelet kivételes jellegű válaszlépés ideiglenes, de szélsőséges körülményekre, az ennek keretében nyújtott támogatást kizárólag a Covid19-válság kedvezőtlen hatású gazdasági következményeinek kezelése, illetve a Covid19-válság újbóli megjelenésének elkerüléséhez szükséges azonnali finanszírozási igények kielégítése céljára indokolt rendelkezésre bocsátani.

(7) Az e rendelettel létrehozott eszköz (a továbbiakban: az Eszköz) keretében különösen azokra az intézkedésekre kell helyezni a hangsúlyt, amelyek a munkaerőpiacok és a szociális védelem, valamint az egészségügyi rendszerek helyreállítására irányulnak, a tagállamok közötti kohézió erősítése és a zöld és digitális gazdaságra való átállásuk támogatása érdekében a fenntartható növekedési és foglalkoztatási potenciál újbóli megélénkítését célozzák, támogatást nyújtanak a Covid19-válság hatásai által hátrányosan érintett vállalkozások – különösen a kis- és középvállalkozások – számára, támogatják az olyan tevékenységekbe való beruházást, amelyek alapvető fontosságúak az Unió fenntartható növekedésének a megerősítése szempontjából, ideértve a vállalkozásokba történő közvetlen pénzügyi befektetést is, a Covid19-válságra reagáló kutatást és innovációt célozzák, uniós szintű kapacitásépítésre irányulnak a jövőbeli válsághelyzetekre való felkészültség fokozása érdekében, a klímasemleges gazdaságra való méltányos átállás biztosítására irányuló erőfeszítések fenntartását célozzák, valamint támogatják a mezőgazdaságot és a vidéki területek fejlesztését a Covid19-válság hatásának kezelésében.

(8) Az Unió egész területére kiterjedő, fenntartható és reziliens helyreállítás biztosítása és a gazdasági támogatás célba juttatásának megkönnyítése érdekében a kiadásokat a többéves pénzügyi keret uniós programjain keresztül, a már bejáratott mechanizmusok alkalmazásával kell kezelni. Az említett programok keretében történő támogatásnyújtás vissza nem térítendő támogatások, hitelek, valamint költségvetési biztosítékokra való tartalékképzés formájában valósul meg. A pénzügyi források elosztásának tükröznie kell, hogy ezek a programok milyen mértékben képesek hozzájárulni az Eszköz célkitűzéseihez. Az Eszközből az említett programokhoz nyújtott hozzájárulásokat szigorúan függővé kell tenni attól, hogy megfelelnek-e az Eszköz Covid19-válság utáni helyreállítás támogatásához kapcsolódó célkitűzéseinek.

(9) Tekintettel a finanszírozandó intézkedések jellegére, az Eszköz céljára rendelkezésre álló összegek egy részét a tagállamoknak történő hitelnyújtásra kell fordítani, az összeg másik részét pedig az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) 21. cikkének (5) bekezdésének alkalmazásában külső címzett bevételként kell minősíteni, és vissza nem térítendő támogatásra, pénzügyi eszközök útján biztosított támogatásra, illetve költségvetési biztosítékokra való tartalékképzésre és az Unió kapcsolódó kiadásaira kell fordítani. E célból az e rendelet szerinti szükséges intézkedések részeként helyénvaló lehetővé tenni, hogy a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdése alapján e rendelet mint alap-jogiaktus az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről és a 2014/335/EU, Euratom határozat ([2]) hatályon kívül helyezéséről szóló tanácsi határozatban (a továbbiakban: a sajátforrás-határozat) meghatározott kivételes és ideiglenes felhatalmazás alapján keletkező bevételek egy részét címzett bevételként minősítse.

(10) Jóllehet az e rendelet szerinti külső címzett bevételekhez kapcsolódóan rendelkezésre bocsátott kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatokra alkalmazni kell a költségvetési rendelet 12. cikke (4) bekezdésének c) pontját és 14. cikkének (3) bekezdését, a különböző támogatási formákra meghatározott határidőkre való tekintettel az említett külső címzett bevételből származó kötelezettségvállalási előirányzatokat nem indokolt automatikusan átvinni az adott határidőkön túlra, azon kötelezettségvállalási előirányzatok kivételével, amelyek az Eszközben meghatározott intézkedések végrehajtásához kapcsolódó technikai és igazgatási segítségnyújtáshoz szükségesek.

(11) A vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó kötelezettségvállalási előirányzatokat az engedélyezett összeg erejéig automatikusan rendelkezésre kell bocsátani. A likviditást hatékonyan kell kezelni, és ennek megfelelően a forrásokat csak akkor indokolt bevonni, amikor a jogi kötelezettségvállalások megfelelő kifizetési előirányzatokból való teljesítése szükségessé válik.

(12) Tekintettel annak fontosságára, hogy az összegek az Eszköz végrehajtásának első éveiben felhasználásra kerüljenek, helyénvaló felülvizsgálni az Eszköz végrehajtása terén elért eredményeket, valamint az e rendelettel összhangban elkülönített támogatás felhasználását. E célból a Bizottságnak 2022. október 31-ig jelentést kell készítenie.

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

([2]) A Tanács 2014/335/EU, Euratom határozata (2014. május 26.) az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről (HL L 168., 2014.6.7., 105. o.).

(13) A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás ([3]) (a továbbiakban: a kilépésről rendelkező megállapodás) 135. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a 2014/335/EU, Euratom határozat azon módosításai, amelyeket a kilépésről rendelkező megállapodás hatálybalépésének napján vagy azt követően fogadnak el, nem alkalmazandók az Egyesült Királyságra, amennyiben ezek a módosítások kihatnak az Egyesült Királyság pénzügyi kötelezettségeire. Az e rendelet alapján történő támogatásnyújtás és az uniós saját források felső határának ennek megfelelő megemelése hatással lenne az Egyesült Királyság pénzügyi kötelezettségeire. A kilépésről rendelkező megállapodás 143. cikkének (1) bekezdése értelmében az Egyesült Királyságnak az Unió függő pénzügyi kötelezettségei rá eső részére vonatkozó felelőssége az Unió azon pénzügyi műveletekből eredő függő pénzügyi kötelezettségeire korlátozódik, amelyekről az Unió a kilépésről rendelkező megállapodás hatálybalépésének időpontja előtt határozott. Az Unió minden, e rendelet szerinti támogatásnyújtásból eredő függő pénzügyi kötelezettsége a kilépésről rendelkező megállapodás hatálybalépésének időpontját követően keletkezne. Ezért ez a rendelet nem alkalmazandó az Egyesült Királyságra és az Egyesült Királyságban,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy és hatály

(1) A Covid19-válság utáni helyreállítás támogatására ez a rendelet létrehozza az Európai Uniós Helyreállítási Eszközt (a továbbiakban: az Eszköz).

(2) Az Eszköz keretében nyújtott támogatás különösen a Covid19-válság kedvezőtlen hatású gazdasági következményeinek kezelésére irányuló következő intézkedések, illetve az említett válság újbóli megjelenésének elkerüléséhez szükséges azonnali forrásigények finanszírozására szolgál:

a) a foglalkoztatás helyreállítására és a munkahelyteremtésre irányuló intézkedések;

b) intézkedések a fenntartható növekedési és foglalkoztatási potenciál újbóli megélénkítését célzó reformok és beruházások formájában a tagállamok közötti kohézió erősítése és a tagállamok rezilienciájának fokozása érdekében;

c) a Covid19-válság gazdasági hatása által érintett vállalkozásokra irányuló intézkedések, különös tekintettel a kis- és középvállalkozások javára hozott intézkedésekre, valamint az Unióban a fenntartható növekedés megerősítése szempontjából alapvető fontosságú tevékenységekbe való beruházás támogatása, ideértve a vállalkozásokba történő közvetlen pénzügyi befektetést is;

d) a Covid19-válságra reagáló kutatásra és innovációra irányuló intézkedések;

e) a válsághelyzetekre való uniós felkészültség szintjének emelésére és jelentős veszélyhelyzetek esetén a gyors és hatékony uniós reagálás lehetővé tételére irányuló intézkedések, ideértve az olyan intézkedéseket is, mint az alapvető javak és orvostechnikai felszerelések készleteinek felhalmozása, valamint a gyors válságelhárításhoz szükséges infrastruktúrák beszerzése;

f) annak biztosítására irányuló intézkedések, hogy a Covid19-válság ne veszélyeztesse a klímasemleges gazdaságra való méltányos átállást;

g) a Covid19-válság mezőgazdaságra és vidékfejlesztésre gyakorolt hatásának kezelésére irányuló intézkedések.

(3) A (2) bekezdésben említett intézkedéseket konkrét uniós programok keretében és az említett programokra vonatkozó szabályokat megállapító kapcsolódó uniós jogi aktusokkal összhangban, ugyanakkor az Eszköz célkitűzéseinek teljeskörű tiszteletben tartásával kell végrehajtani. Az említett intézkedések a végrehajtásukra irányuló technikai és igazgatási segítségnyújtásra is kiterjednek.

2. cikk

Az Eszköz finanszírozása és a források elosztása

(1) Az Eszköz 2018-as árakon számítva legfeljebb 750 000 millió EUR összegig finanszírozható a sajátforrás-határozat 5. cikkében meghatározott felhatalmazás alapján.

A konkrét uniós programok keretében történő végrehajtás céljából az első albekezdésben említett összeget évente 2 %-os rögzített deflátor alkalmazásával ki kell igazítani. Kötelezettségvállalási előirányzatok esetében az említett deflátort az éves részletekre kell alkalmazni.

([3]) HL L 29., 2020.1.31., 7. o.

(2) Az (1) bekezdésben említett összeget a következőképpen kell elosztani:

a) 2018-as árakon számítva legfeljebb 384 400 millió EUR támogatás, pénzügyi eszközök útján biztosított vissza nem térítendő támogatás és visszatérítendő támogatás formájában, amelyet a következők szerint kell elosztani:

i. 2018-as árakon számítva legfeljebb 47 500 millió EUR a 2014–2020-as többéves pénzügyi keret 2022-ig megerősített strukturális és kohéziós programjaira, beleértve a pénzügyi eszközök útján nyújtott támogatást is;

ii. 2018-as árakon számítva legfeljebb 312 500 millió EUR egy, a helyreállítást és a gazdasági és társadalmi rezilienciaépítést reformok és beruházások támogatásán keresztül finanszírozó programra;

iii. 2018-as árakon számítva legfeljebb 1 900 millió EUR polgári védelemmel kapcsolatos programokra;

iv. 2018-as árakon számítva legfeljebb 5 000 millió EUR kutatással és innovációval kapcsolatos programokra, beleértve a pénzügyi eszközök útján nyújtott támogatást is;

v. 2018-as árakon számítva legfeljebb 10 000 millió EUR különböző területek klímasemleges gazdaságra való átállását támogató programokra;

vi. 2018-as árakon számítva legfeljebb 7 500 millió EUR vidéki térségek fejlesztésére;

b) 2018-as árakon számítva legfeljebb 360 000 millió EUR hitel a tagállamok számára egy, a helyreállítást és a gazdasági és társadalmi rezilienciaépítést reformok és beruházások támogatásán keresztül finanszírozó programra;

c) 2018-as árakon számítva legfeljebb 5 600 millió EUR az Unió belső politikáinak területén végzett beruházási műveletek támogatását célzó programokhoz kapcsolódó költségvetési biztosítékokra való tartalékképzésre és a kapcsolódó költségekre.

3. cikk

Költségvetés-végrehajtási szabályok

(1) A költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdése alkalmazásában az e rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében említett összegből 2018-as árakon számított 384 400 millió EUR az e rendelet 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett uniós programokra elkülönített külső címzett bevételnek minősül, míg az említett összegből 2018-as árakon számított 5 600 millió EUR az e rendelet 2. cikke (2) bekezdésének c) pontjában említett uniós programokra elkülönített külső címzett bevételnek minősül.

(2) A 2. cikk (1) bekezdésében említett összegből 2018-as árakon számított 360 000 millió EUR-t a 2. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett uniós programok keretében a tagállamoknak nyújtandó hitelekre kell fordítani.

(3) A 2. cikk (2) bekezdésének a) és c) pontjában említett uniós programokhoz nyújtott támogatást fedező kötelezettségvállalási előirányzatokat a sajátforrás-határozat – amely meghatározza az e rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében említett felhatalmazást – hatálybalépésének napjától kezdve az említett pontokban említett összegek erejéig automatikusan rendelkezésre kell bocsátani.

(4) A Bizottság vagy végrehajtó ügynökségei 2023. december 31-ig megteszik a 2. cikk (2) bekezdésének a) pontjában és adott esetben a 2. cikk (2) bekezdése c) pontjában említett támogatási kiadásokat megalapozó jogi kötelezettségvállalásokat. A 2. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett összeg legalább 60 %-ára 2022. december 31-ig kell megtenni a jogi kötelezettségvállalásokat.

(5) A 2. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett hitelek nyújtására vonatkozó határozatokat 2023. december 31-ig kell elfogadni.

(6) Az uniós költségvetési biztosítékok – a megfelelő alap-jogiaktusokban meghatározott vonatkozó tartalékfeltöltési rátával összhangban – a 2. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett, költségvetési biztosítékokra való tartalékképzés összeghatáráig, a támogatott finanszírozási és beruházási műveletek kockázati profiljától függően, kizárólag a partnerek által 2023. december 31-ig jóváhagyott műveletek támogatására nyújthatók. A vonatkozó költségvetési garanciamegállapodásokban elő kell írni, hogy a partnerek 2022. december 31-ig jóváhagyják az említett költségvetési biztosítékok legalább 60 %-át kitevő pénzügyi műveleteket. Ha a 2. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett finanszírozási és beruházási műveletekhez kapcsolódó vissza nem térítendő támogatás céljából kerül sor költségvetési biztosítékokra való tartalékképzésre, a Bizottság 2023. december 31-ig megteszi a vonatkozó jogi kötelezettségvállalásokat.

(7) Az e cikk (4)–(6) bekezdése nem alkalmazandó a 1. cikk (3) bekezdésében említett technikai és igazgatási segítségnyújtásra.

(8) Az Eszköz végrehajtásához kapcsolódó technikai és igazgatási segítségnyújtásnak – például előkészítő, nyomonkövetési, kontroll-, ellenőrzési és értékelési tevékenységeknek, így többek között az e rendelet alkalmazásában a szervezeti információtechnológiai rendszereknek – a költségeit az uniós költségvetésből kell finanszírozni.

(9) Az e cikk (4)–(6) bekezdésével összhangban megtett jogi kötelezettségvállalásokból, meghozott határozatokból és jóváhagyott pénzügyi műveletek céljára való tartalékképzésből fakadó kifizetéseket 2026. december 31-ig kell teljesíteni, az 1. cikk (3) bekezdésében említett technikai és igazgatási segítségnyújtásnak és azon eseteknek a kivételével, amikor kivételesen, annak ellenére, hogy megtörtént a jogi kötelezettségvállalás, elfogadták a határozatot vagy jóváhagyták a műveletet, az e bekezdés értelmében alkalmazandó határidővel összhangban lévő feltételek mellett a kifizetések 2026 utáni teljesítésére van szükség ahhoz, hogy az Unió teljesíteni tudja harmadik felekkel szemben fennálló kötelezettségeit, olyan esetekben is, ha ez az Unióval szemben hozott jogerős határozatból fakad.

4. cikk

Jelentéstétel

A Bizottság 2022. október 31-ig jelentést nyújt be a Tanácsnak az Eszköz végrehajtása terén elért eredményekről, valamint a 2. cikk (2) bekezdésével összhangban elkülönített források felhasználásáról.

5.cikk

Alkalmazás

(1) Ez a rendelet nem alkalmazandó az Egyesült Királyságra és az Egyesült Királyságban.

(2) Az e rendeletben a tagállamokra való hivatkozásokat úgy kell érteni, hogy azok nem foglalják magukban az Egyesült Királyságot.

6. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 14-én.

a Tanács részéről
az elnök
M. ROTH